

Att rymmas i ramar och gå över gränsen

Om en invecklad relation och obskyr neutralitet

Erik Johansson

Institutionen för Konst
Konstfack, HT 2020
Kandidatuppsats 5 hp

Handledare: Mara Lee Gerdén och Michele Masucci

Abstract

Denna essä skildrar Erik Johanssons konstnärskap under utbildningsperioden vid Kandidatprogrammet för Fri Konst på Konstfack. Essän beskriver vägen fram till kandidatutställningen *Ytspänning* genom att göra nedslag vid tre olika tillfällen under loppet av tre läsår. Genom personliga erfarenheter och reflektioner, samhälleliga händelser och teoretiska diskurser vävs en bild av ett konstnärskap fram samtidigt som det situeras i en historisk kontext och en rådande politisk verklighet. I Essän belyses några av vår tids djuprotade och mer nytillblivna problematiker genom en reflektion om vad som osynliggörs när något utges för att vara neutralt, och vad som går förlorat när en logik överskrider alla andra. I granskandet av olika värderande hierarkier och särskiljande praktiker skulpteras en rad konstverk fram tillsammans med en personlig och kollektiv historia av exploatering, förfrämmanden och närmanden.

Innehållsförteckning

Inledning	s. 4
I - Vi värnar om din integritet	s. 5-6
II - Åk tillbaka dit du kom ifrån	s. 7-9
III - Pärlor åt svin	
- I	s. 10-12
- II	s. 13-16
Bildbank	s. 17-19
Referenslista	s. 20

Inledning

För att se vilken riktning vi bör ta framåt måste vi först förstå vart vi befinner oss, och för att göra det möjligt måste vi inse vad som har lett oss just hit.

I denna essä beskrivs vägen fram till min kandidatutställning genom att synliggöra några av de erfarenheter, samhällseliga händelser och teoretiska referenser som väglett mina tankar och riktningar under min utbildningsperiod på Konstfack. Texten gör i kronologisk ordning nedslag vid tre olika knutpunkter under loppet av lika många läsår: i en klassutställning i årskurs ett, en soloutställning i årskurs två och i tillblivelseprocessen av två verk inför min examensutställning i årskurs tre. I texten kommer jag röra mig genom olika diskurser, frågeställningar och platser för att situera mitt konstnärskap i en historisk kontext och i en rådande politiska verklighet. Olika typer av tankegoods kommer användas som raster för att synliggöra några av vår tids djuprotade och mer nytillblivna problematiker - problematiker som mitt konstnärskap också kretsar kring. I undersökandet av olika former av särskiljande praktiker och värderande hierarkier kommer jag föra en pågående reflektion om vad som osynliggörs när något utges för att vara naturligt, och vad som blir kostnaden när ekonomiskt värde överskrider alla andra värden. I samtliga kapitel varvas teoretiska stycken med mina egna upplevelser och reflektioner. De första två kapitlen innehåller dessutom varsitt kort stycke som beskriver verkens gestaltade materialitet, medan det sista kapitlet innehåller beskrivningar av vad som styr mina materialval, samt en kort summering av de efterforskningar som legat bakom dem. I bildbanken längst bak finns dokumentation av flera av de omnämnda verken.

“The purpose of art is to lay bare the questions that have been hidden by the answers.”

- James Baldwin

I

Vi värnar om din integritet

Enligt Mark Fisher bör man vara vaksam när något framställs som en neutral verklighet då detta ofta är den högsta formen av ideologi, presenterad som fakta.¹ Idag är det kanske minst lika viktigt att poängtera att fakta faktiskt är något som existerar fritt från personligt tyckande, men kunskap grundar sig lik väl för det mesta i den subjektiva upplevelsen, där begär, rädslor, tro, och riktning också spelar en avgörande roll. Svaren blir heller inte bättre än frågorna vi ställer oss, eller antagandena som ligger till grund för dem. Som Jonna Bornemark sagt finns det alltså ett slags inneboende begär i kunskapen.² Organiserandet av kunskap är därför heller aldrig en oskyldig handling utan en instrumentell sådan, som genom att definiera, kategorisera, ordna och distribuera också påverkar hur världen ses och upplevs.

-

Jag är hemma hos min bror efter att ha varit på antagningsintervju på Konstfack, och vi båda sitter nedsjunkna i soffan för att bevittna Mark Zuckerbergs vittnesmål i amerikanska kongressen.³ Han ser fan likblek ut. Som ett skrämt rådjur i ett bländande helljus av journalisternas kamerablixtar. Att Facebook samlar användardata för att skicka riktade annonser är jag införstådd med, men det är under det här förhöret som jag för första gången sakta inser att detta har förmågan att påverka långt viktigare saker än mitt val av ramlödder. Att detta är en teknik som kan användas instrumentellt, med potentialen att polarisera människor och erodera demokratier.

-

¹ Mark Fisher, *Capitalist realism*. (John Hunt Publishing, 2009), s. 17.

² Jonna Bornemark, *Det omätbaras renässans*. (Volante, 2018), passim.

³ Refererar till vittnesmålet framfört av Facebooks grundare och VD, Mark Zuckerberg, inför Amerikanska kongressen i april 2018. Plattformen anklagades bland annat för att ha spelat en instrumentell roll i avgörandet av det Amerikanska valet 2016.

I en svetsad stålställning står plattor av betong, gips, glas och sten organiserade i storleksordning. På flera av plattorna finns tryckta bilder av kolonialt approprierade objekt, hämtade från digitala arkiv från europeiska museer. I en annan platta syns en ingjuten CD där all min persondata som sparats av facebook mellan åren 2009-2019 finns lagrad. Framför stället står en skylt som informerar om att detta är ett konstverk som också lagrar data, att premissen för att betrakta är att bli betraktad. För att få tillgång till information, att bli information.

-

Cultural lag (Archive) visades på Konstfacks förstaårsutställning under våren 2019 och var en undersökning av de etiska frågor som ofta uppstår i glappet mellan materiell och immateriell kultur. Verket gjorde en historisk koppling mellan två typer av institutionaliserad information: museet med sina nationalistiska och koloniala rötter och globalt utbredda internetplattformar vars affärsmodell går ut på att samla data om sina användare. Poängen var att betona den exploatering och kontroll som finns inbyggd i dessa infrastrukturer, där extraherandet av kapital och en möjlighet att påverka narrativet ligger till grund för informationsdelningen. Verket var i mångt och mycket ett försök att väcka frågor kring betraktarpositionens premisser samt *vad* som faktiskt bör dokumentföras, och isåfall av vem, och till vilket syfte?

-

Under utställningskritiken befinner jag mig på familjesemester i Orbáns Ungern. Jag får lära mig att Konstfacks lärare inte har någon skyldighet att lägga schemat mer än två veckor i förväg, och resan har varit bokad sedan tre månader tillbaka. De få gånger som vi varit på familjesemester innan har vi alltid åkt till Grekland, eller till badhotellet i Fredrikshamn. Mamma älskar Grekland, och hemma i kylan står alltid en stor skål tzatziki som äts till allt, oftast till svensk husmanskost. Pappa däremot älskar budapestbakelser. Besvikelsen är därför stor när vi sitter på ett av Budapest mest anrika caféer med var sin apfelstrudel, efter att ha insett att budapestbakelsen är ett svenskt påhitt.

II

Åk tillbaka dit du kom ifrån

Makt har länge varit nära sammanbundet med plats, vilket också kommit med ett visst ansvar.⁴ Om nationen missköts har ledarna i stadshuset kunnat ställas till svars av medborgarna. Innanför fabriken har arbetarna kunnat strejka för bättre villkor om inte arbetsgivarens krav varit humana nog. I Zygmunt Baumans bok, *Liquid Modernity*, beskrivs dock en ny form av makt som är av ett mer kompromisslöst slag, där gränser, starka sociala band och territoriellt rotade nätverk mest ses som ett hot mot en expanderande ekonomisk tillväxt.⁵ När statens funktioner avreglerats och privatiserats blir vem som bär ansvaret mer diffust, och om arbetarna börjar ställa en massa krav riskerar fabriksproduktionen plötsligt att flytta till ett land långt bort där arbetskraften är billigare. Kombinerat med en ökad individualisering, där betoningen på ansvar förskjutits allt mer från systemen till den enskilde individen, leder detta enligt Bauman till en slags flytande rädsla som är svår att sätta fingret på. Denna diffusa, maktlösa oro är en känsla svår att finna sig i, vilket gör att ovissheten söker en riktning. En anledning. Ett objekt.⁶ I den kollektiva fantasin har pekfingret ofta riktats mot nomaden, som i sin marginaliserade position ofta fått bära skulden för allt det som är obegripligt och fel. En syndabock till ett komplext problem, ett offerlamm för att hålla folket samman.

-

Det är inte helt utan motvilja som jag artigt tackar ja. Sylvie från Varabyggdens Konstförening har ringt för att fråga om jag vill ställa ut i kommunens utställningshall. På något sätt har dom fått nys om att jag läser konst på Konstfack. Kanske är det mamma som nämnt det för någon, som nämnt det för någon annan - information i småstäder sprider sig snabbare än löpelden på ett vetefält en torr sensommar. Relationen till min hemort är inte okomplicerad, färgad lika mycket av nostalgiskt

⁴ Zygmunt Bauman, *Liquid modernity*. (Polite Press, 2012), s. 10.

⁵ Bauman 2012, s. 14.

⁶ Bauman 2012, s. xiv i förordet.

rosiga barndomsminnen, en vantrivd tonårslängtan av att komma bort, och en viss grad av sorg och skuld över av att ha lämnat. Där finns en inskränkthet som kallas för stark gemenskap, och allt detta är min palett.

-

Längst väggarna kryper mördarsniglarna av koppar nästan obemärkt förbi. En fana av blåtyg bleks långsamt ur av blekmedlet, mitt emot porslinsreliefen som hängts som en gammal disktrasa över den rostfria stängen av stål. Det är en replika av den relief jag själv alltid mötts av i hallen hemma i mitt barndomshem, men spöklikt vit där den röda stugan, den gulblå flaggan och den gröna gräsmattan avklätts sina färger. På de gamla tjocktvapparaterna spinner bildäcken allt djupare fast i leran och på det linoljade furubordet står en gjutform av gips uppställd, nästan sakralt. Någon tar en klick av flaggstångsknoppen och breder ut den på ett av mormors tunnbröd. Bra att någon vågade tänker jag, imorgon har den härsknat och smält samman. Högen med tegelpannor ser ut att kunna falla vilken sekund som helst, och ute på torget har det vitmålade staketet flyttat sig tre decimeter i sidled från parkeringsrutan som det igår kväll ockuperade. De svarta märkena i färgen antyder kofångaren från en bil. En gränsförskjutning tänker jag, om än så liten.

-

För mig var det viktigt att denna utställningen inte svävade över huvudet på folk. Inte att allt skulle förstås som jag förstod det, men att det fanns en möjlig förförståelse. Att använda vardagliga motiv och material var ett försök att få även de mer ovana konstbetraktarna att känna sig välkomna in i konstrummet, ett försök att finna den punkt där min personliga och platsens kollektiva biografi överlappade. De små förskjutningarna och den inneboende ambivalensen i många av skulpturerna blev som öppningar till frågor där svaren inte redan var förutsatta.

Att jag bott på platsen större delen av mitt liv men sedan länge flyttat där ifrån är något som präglat mig med en känsla av tillhörighet, lika väl som en känsla av utanförskap. Innanför-och utanförskapet var en tematik som kom att genomsyra utställningen även av en annan anledning, då närmare en fjärdedel av kommunens invånare röstat på Sverigedemokraterna i riksdagsvalet⁷, och då jag med egna ögon

⁷ Valmyndigheten, *Röstfördelning för Vara Kommun i riksdagsvalet*, 2018, <https://data.val.se/val/val2018/slutresultat/R/kommun/14/70/index.html> [hämtad 2020-11-29].

bevittnat gamla vänner från högstadiet gradvis uttrycka allt mer högerextrema åsikter i facebookflödet. Min strävan med utställningen var av ett demokratiskt och Beuysianskt slag: att skapa ett rum där folk kunde stå lika inför något *med* sina olikheter, och där det plastiska samtalet kunde överbygga oss själva i ett försök att förstå varandra och världen bättre. Jag ville skapa nyansering i ett samtalsklimat som jag upplevt blivit allt för polariserat. Det mellanmänniska mötet blev för mig ett sätt att försöka förstå hur de där globala förändringarna som Bauman beskrev tog sig uttryck lokalt, och vad den där oron tog för former. I rummet fanns inga texter som dikterade verkens mening, istället var min mun på plats för att tala med besökare varje dag. Mina öron var där för att lyssna.

Hur odlar man tillit?

Hur cementeras en uppfattning?

Vad anlägger oron?

Vad gror mellan orden?

Går det se framåt

med blicken fäst

i backspegeln?

III

Pärlor åt svin (I)

Den moderna vetenskapen tar sitt grepp om världen vid ungefär samma tidpunkt som Europa inleder sin ekonomiska och politiska erövring av samma värld. I takt med de växande imperierna breder också den empiriska kunskapen ut sig - en kunskap som observerar, beskriver och etablerar fakta om sakernas tillvaro.⁸ I denna upptäcktslustens tidsålder står det snart klart att det finns lite att tjäna på att vara den upptäckte. Att bli observerad och dokumentförd innebär potentiellt att bli exploaterad och våldförd, och det som karläggs blir snart ödelagt.

-

Jag ligger raklång och fönstershoppas ifrån sängen av mitt pojkrum. Pandemin har brutit ut över Stockholm⁹ och Konstfacks lokaler håller fortsatt stängt. Plötsligt ser jag något som väcker mitt intresse, något som vid första anblick ter sig som ett färgskimrande öra. "Abalone snäcka" deklarerar rubriken i Tradera-annonsen där jag nu stannat till med tummen över mobilskärmen. Kanske är det att jag ser en nästan banalt associativ koppling till lyssnandet, och till Baumans flytande rädsla som spelade en viktig roll i utställningen i Vara. Kanske är det minnet av att äta mjuk pepparkaka, lösa korsord och lyssna på bruset i havssnäckorna hemma hos farmor som väcks till liv. Kanske är det posthumanismen som börjat verka i mig, eller så blir jag bara hänförd, som en silversamlade skata av en skimrande yta. Jag håller på mitt skambud, öppnar en ny flik i webbläsaren, och börjar nysta.

-

⁸ Michel Foucault, *Discipline and punish*. (Penguin Books, 1991), s. 226.

⁹ Refererar till utbrottet av sjukdomen covid-19 vars första fall i Stockholm bekräftades i mars 2019.

Haliotis är ett släkte havssnäckor som första gången benämndes 1758 i Carl von Linnés *Systema Naturae*¹⁰, ett verk vars inflytande som lagt grunden till vårt nuvarande system för biologisk klassifikation¹¹. Lokalt har de snäckbeklädda djuren burit flera olika namn; *Awabi* i Japan, *Perlemoen* i Sydafrika och *Pāua* i Nya Zeeland¹². Den svenska benämningen, *Havsöra*, refererar till snäckskalens öronliknande form.

Längst den nordamerikanska västkusten användes havsöronens skal som valuta och rituella objekt av den lokala urbefolkningen långt innan kontinenten koloniserades¹³. Idag, i nyandliga kretsar och New Age-butiker, säljs havsöronens skal som rökelsefat, smycken och ädelstenar och påstås bära på balanserande, lugnande och skyddande egenskaper. Ofta är skalen restprodukter från matindustrin, då havsöronen också äts som en delikatess i flera delar av världen. På grund av sin speciella molekylstruktur har skalen även blivit objekt för den genetiska forskningen. Där används de för att utveckla nanoteknologi till ultrasmå datorchip och kristall-sensorer¹⁴, samt för att ta fram nya tåliga material till bland annat skyddsvästar¹⁵, aeronautik och biomedicinsk utrustning¹⁶. Försurnade hav och kommersiellt överfiske har lett till att havsöronen kraftigt minskat i antal de senaste decennierna, och många av släktets arter är idag utrotningshotade¹⁷.

-

¹⁰ Carl Linnaeus, *Systema Naturae*, 10 uppl. (1758), s. 648-649.

¹¹ Staffan Müller-Wille, "Carolus Linnaeus", i *Brittanica Encyclopedia*, <https://www.britannica.com/biography/Carolus-Linnaeus> [hämtad 2020-11-29].

¹² Wikipedia, *Abalone*, 2019, <https://en.wikipedia.org/wiki/Abalone> [hämtad 2020-11-29].

¹³ Les W. Field, *Abalone tales*. (Duke University Press, 2008), s.3.

¹⁴ Sarah H. Wright för Massachusetts Institute of Technology, *Shell shock*, 2008, <https://news.mit.edu/2008/eureka-march-0311> [hämtad 2020-11-29].

¹⁵ Albert Lin och Marc André Meyers, "Growth and structure in abalone shell", *Materials Science and Engineering* 390:1-2 (2005), s. 27 & 38.

¹⁶ Gail Gallessich för University of California Santa Barbara, *Nature publishes secret of abalone shell strength*, 1999, <https://www.news.ucsb.edu/1999/011245/nature-publishes-secret-abalone-shell-strength> [hämtad 2020-11-29].

¹⁷ Benjamin Elisha Sawe för Worldatlas, *Why are abalones threatened with extinction?*, 2019, <https://www.worldatlas.com/articles/why-are-abalones-threatened-with-extinction.html> [hämtad 2020-11-29].

Det finns en korrelation mellan dokumentförelsen av världen och förstörelsen av den. Att närma sig något genom att observera och definiera synliggör detta något, samtidigt som en separation och distans skapas. Åtskiljandet är också det som möjliggör en kontroll och ett våld. Havsöronen blev för mig här ett tydligt exempel på hur olika mänskliga föreställningar, njutningar och krafter lett ett helt släkte in i den klassificerade, kategoriserade kunskapen, på väg mot ickeexisterandets gräns. Från Linnés taxonomi till det spirituella. Från handelsvara i den globala ekonomin, in i datorkretsar, ut i rymden.

-

I hopp om att få låna några skal ur samlingen så kontaktar jag Naturhistoriska riksmuseet. Det är en plats där det en gång levande blivit dokument. På grund av pandemirestriktionerna verkar det omöjligt att få till ett personligt möte, men Anna som jag fått kontakt med är trots allt tillmötesgående. Hon erbjuder mig ett skal som på grund av bristfällande data ansetts ha för lågt vetenskapligt värde för att platsa i museets samlingar.¹⁸ På grund sin obestämbarhet anses skalet värdelöst för museet, och för mig är det bättre än vad jag hade kunnat hoppas på. Jag köper ytterligare ett skal som använts som rökelsefat av en Kvinna i Järna och ett sista via Ebay från en storsäljare i Kina, en restprodukt från matindustrin. Mina händer är vid det här laget inte längre rena, och i ateljén fäster jag skalen på väggen med ställbara armar av rostfritt stål. Med sin glimmande yta hänför de samtidigt som de framstår inlyssnande. Ytans reflektion värjer sig bländande mot den fasta definitionen, samtidigt som de ofrånkomligen blir dokument och kontemplativa objekt, separerade från sin ursprungliga kontext. Samtidigt subjekt och instrumentella kunskapsobjekt, insnärjda i ett trassel av historiska, kulturella och personliga diskurser. Lik väl har även jag snärjt mig.

¹⁸ Anna Persson, Förste assistent på enheten för Zoologi vid Naturhistoriska riksmuseet Stockholm, E-postkonversation, 2020-07-13.

Pärlor åt svin (II)

Neutralitetens avsiktslöshet vägleder idag inte bara vetenskaplig forskning, det är också ett värde som spridit sig till det sociala och politiska genom idén om en fri kapitalistisk marknadsekonomi. Tanken om en självreglerande marknad som genom att alla tyr sig till sig själva ska göra det bättre för alla är också en tanke som leder till en omdömeslöshet där ingen längre bär något ansvar för världens orättvisor. Ekonomisk tillväxt blir till ett egenvärde ovan alla andra värden, oavsett till vilket pris den blir till.

-

Nog är ångest och oro symptom på att något är fel, men kanske inte nödvändigtvis alltid det som behöver rådask bot på? Vem vill egentligen stå bland fuktiga, svartmögelklädda EU-pallar och lyfta plastspolar på rullande band tills axlarna hoppar ur led? Så här i efterhand kan jag se hur den där frustrerade vandan försökte säga mig något. Som en slags kroppslig kunskap, icke-verbal av sitt slag. Meningslösheten fick mig att blicka ut i periferin genom de dammiga industrifönstren i längtan efter något annat. Något som kunde väcka mig till liv, något som kunde göra mig fri. Kanske storstan? Kanske konsten?

Det jag flydde från var dock inte bara upplevelsen av lönearbetets meningslöshet på fabriken. Kulturellt förtryck är i vissa fall något gemensamt, och min flykt var lika mycket från outtalade förväntningar, färdigt utmejslade uppfattningar om hur livet ska levas och en normalitet som var skavande trång. Där höghusen skymde sikten såg jag en chans att vidga mina vyer. En plats där jag kunde skulptera mig ett liv enligt en annan logik, istället för att stöpas i form.

-

Jag trär pärlor på band, löpande band. 1147 stycken, fördelat på 28 trådar av silverdragerad koppar. Det var just en koppartrådsfabrik jag jobbade på, men kanske har fem års konstutbildning silverdragerat även de oädlare metallerna inom mig? Jag spänner strängarna så det stramar i den nysvetsade stålramen. Trycket gör att vissa av strängarna brister när pärlorna frigörs sina raka rader och istället sprider sig utöver hela golvet i sommarateljén. Med ömma fingrar samlar jag in dem, trär dem, och spänner dem igen.

-

Pärlor bildas i ostron som en försvarsmekanism när ett främmande objekt tagit sig innanför djurets skal. Om hotet inte lyckas stötas ut börjar ostronet sakta försegla det i tunna lager av pärlemor tills en form av tumör skapas.¹⁹ Ett skyddande hölje som både isolerar och integrerar den främmande kroppen med dess egen. De första kultiverade pärlorna kom till i slutet av 1800-talet efter flera års experimenterande. Odlade ostron injicerades manuellt med små bitar skalrester, vilket gjorde att de producerade pärlor. Att denna process nu kunde kontrolleras ledde till att pärlor gick från att ha varit en mystisk, naturlig och ovanlig företeelse som enbart smyckat de rikaste och mäktigaste, till att bli en systematiskt, massproducerad produkt som exporterades i stora kvantiteter världen över.²⁰ I takt med att fler människor hade råd att pryda sina kroppar med pärlor blev allt fler ostron uppfödda för att utnyttjas som billig arbetskraft i produktionsarbetet.

-

Det sägs att när Columbus seglade över nordatlanten i sökandet efter orienten stod pärlor högst upp på listan över saker att ta med sig tillbaka till drottning Isabella av Spanien.²¹ Mitt sökande tog en timmas surfande i Googles sökmotor på the world wide web. Pärlorna jag köpt är ett parti andrahandssorterade, kultiverade pärlor producerade i Kina. Eftersom pärlor är biologiska processer går det inte helt att kontrollera utfallet, och just dessa pärlor har inte bedömts kunna klassas som fullgoda kvalitétpärlor på grund av sin dåliga lyster, missfärgningar och ojämna form. I industrin brukar det kallas för måndagsexemplar, och det är kanske inte en slump att jag valt just de pärlor som blivit bortvalda. Vid det här laget måste det vara tydligt att den typen av värderande hierarkier och åtskiljande praktiker intresserar mig?

-

¹⁹ Natural history museum London, *How do oysters make pearls?*, u.å., <https://www.nhm.ac.uk/discover/quick-questions/how-do-oysters-make-pearls.html> [hämtad 2020-11-30].

²⁰ Fred Ward för NOVA, *The history of pearls*, 1998, <https://www.pbs.org/wgbh/nova/article/history-pearls/> [hämtad 2020-11-30].

²¹ Neil H. Landman, Paula M. Mikkelsen och Rüdiger Bieler, "Columbus's Pearls", *Natural History* 110:8 (2001), s. 12.

Jag kan känna ett släktskap med ostronet. Som en arbetsför kropp i massproduktionens framverkande av en kommoditet, men också som en skulptör som skulpterar det som skaver. Men trots våra likheter så har jag och ostronet också våra olikheter, och i distansen av datorskärmar, hav och landmassor har jag också våldfört mig genom att köpa dessa pärlor. Orättvisan är enklare att rättfärdiga om den inte äger rum utanför ens egen port, och om den kan styrkas med en hierarki av särskiljande olikheter - särskilt när man själv är den som står att tjäna på det. När något reduceras till rent ekonomiskt värde sker det på bekostnaden av att osynliggöra arbetet som ligger bakom det, och genom transaktion av 631 kronor har jag återupprättat orättvisan i vår rådande ekonomiska maktordning, som är så lätt att mista som något alldeles naturligt.

-

När paketet väl anländer vid min dörrkarm så bär jag in det och lägger det på mitt köksbord. Medan jag granskar pärlorna i solljuset vid fönstret så kommer jag åter att tänka på hur de kommit till. Sättet som ostronen samtidigt isolerat och integrerat främmande kroppar innanför sina skals gränser för min tanke till flyktingintegrationens segregation, och till den tandlösa typen av symbolisk multikulturalism där alla skillnader neutraliserats och gjorts likadana. Det blir nästan långsökt när pärlorna i min fantasi här blir symboler för något helt annat, och jag blir varse att jag är likt en katt som cirkulerar kring en skål med het gröt. För detta handlar ju också om människor, men ska jag våga tala öppet om det? Bör jag ens som vit man adressera det koloniala våld som begåtts mot människor i sökandet efter pärlor i byggnationen av västvärldens välfärd, eller de neo-koloniala praktiker som *fortfarande* äger rum, eller borde min röst här lämnas tyst? Kan jag isåfall belysa problemen utan att neutralisera, exotifiera eller reproducera samma mönster, och är det möjligt för mig att rentvå mina intentioner utan att framställa mig som altruistisk? Jag är ju trots allt lika insnärjd i den här jävla skiten som någon annan, även om min position är privilegerad. Kanske är det bättre att närma sig problemen, än att inta en position som är neutral?

-

Under utställningskritiken brister jag ut i gråt. Har jag kanske gått över gränsen? Efteråt kommer en av lärarna fram till mig och säger välmenande att jag nog har något inom mig som måste redas ut. Han har alldeles rätt i det, men allt det här kan jag inte reda ut ensam.

Bildbank

Dokumentation av verket *Cultural lag (Archive)*, 2019.

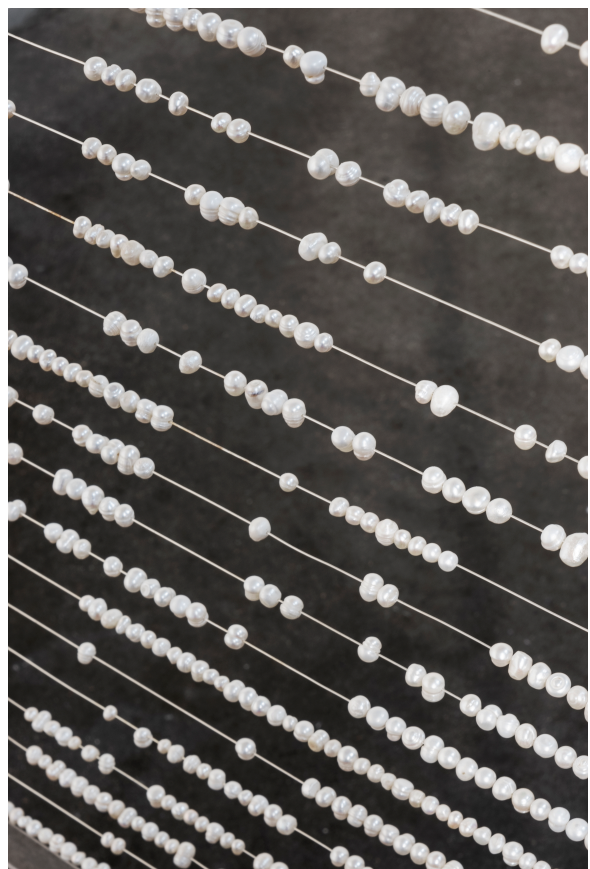

Dokumentation från utställningen *Stubbräcer*, Vara kommuns utställningshall, 2020.

Från vänster till höger: *Vitmålat staket*, *Fa(!)na*, *Hem ljuva hem*, *Nocknock*, *Spansk skogssnigel*.

Dokumentation av verket *Every whisper in a distance*, 2020.

Dokumentation av verket *Worry Beads (Abakus)*, 2020.

Referenslista

Litterära källor

- Bauman, Zygmunt, *Liquid modernity*. (Polite Press, 2012).
- Bornemark, Jonna, *Det omätbaras renässans*. (Volante, 2018).
- Field, Les W., *Abalone tales*. (Duke University Press, 2008).
- Fisher, Mark, *Capitalist realism*. (John Hunt Publishing, 2009).
- Foucault, Michel, *Discipline and punish*. (Penguin Books, 1991).
- Linnaeus, Carl, *Systema Naturae*, 10 uppl. (1758).

Artiklar

- Landman, Neil H., Mikkelsen, Paula M. och Bieler, Rüdiger, "Columbus's Pearls", *Natural History* 110:8 (2001), s. 12.
- Lin, Albert och Meyers, Marc André, "Growth and structure in abalone shell", *Materials Science and Engineering* 390:1-2 (2005), s. 27 & 38.

Internetbaserade källor

- Gallessich, Gail för University of California Santa Barbara, *Nature publishes secret of abalone shell strength*, 1999, <https://www.news.ucsb.edu/1999/011245/nature-publishes-secret-abalone-shell-strength> [hämtad 2020-11-29].
- Müller-Wille, Staffan, "Carolus Linnaeus", i *Britannica Encyclopedia*, <https://www.britannica.com/biography/Carolus-Linnaeus> [hämtad 2020-11-29].
- Natural history museum London, *How do oysters make pearls?, u.å.*, <https://www.nhm.ac.uk/discover/quick-questions/how-do-oysters-make-pearls.html> [hämtad 2020-11-30].
- Sawe, Benjamin Elisha för Worldatlas, *Why are abalones threatened with extinction?*, 2019, <https://www.worldatlas.com/articles/why-are-abalones-threatened-with-extinction.html> [hämtad 2020-11-29].
- Valmyndigheten, *Röstfördelning för Vara Kommun i riksdagsvalet*, 2018, <https://data.val.se/val/val2018/slutresultat/R/kommun/14/70/index.html> [hämtad 2020-11-29].
- Ward, Fred för NOVA, *The history of pearls*, 1998, <https://www.pbs.org/wgbh/nova/article/history-pearls/> [hämtad 2020-11-30].
- Wikipedia, *Abalone*, 2019, <https://en.wikipedia.org/wiki/Abalone> [hämtad 2020-11-29].
- Wright, Sarah H. för Massachusetts Institute of Technology, *Shell shock*, 2008, <https://news.mit.edu/2008/eureka-march-0311> [hämtad 2020-11-29].